

ACADEMIA ROMÂNĂ

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XV, nr. 2

IAȘI

aprilie–iunie 2014

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Manifestări științifice
- Granturi, proiecte, burse
- Apariții editoriale și lansări de cărți
- Studii, articole, recenzii
- Comunicări științifice
- La aniversare
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În al doilea trimestru al anului 2014:

➤ **Departamentul de Lexicologie – Lexicografie** a continuat cercetările planificate din cadrul proiectului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două teme de cercetare: *Dicționarul limbii române (DLR)*. Serie nouă. *Litera C, varianta informatizată și CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial*. În urma derulării activităților prevăzute, au fost scanate 47 399 de pagini din lucrări lexicografice cuprinse în *Bibliografia DLR* și au fost prelucrate 83 de titluri, totalizând 56 909 pagini, parțial indexate în Biblioteca digitală a DLR; fișierului electronic al *DLR. Litera C* i s-au adăugat 560 de fișe; au fost validate și aliniat 54 649 de cuvinte-titlu din colecția de dicționare *CLRE*. De asemenea, au fost diseminate rezultate ale cercetărilor fie prin articole și studii publicate, fie prin comunicări prezentate în cadrul programului *Science Festival* al Academiei Române, Filiala din Iași, desfășurat în perioada 8–9 aprilie, și în cadrul workshop-ului anual al Departamentului, privind *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, derulat în 15–16 mai. Paralel, cercetătorii

departamentului și-au continuat activitatea într-o serie de proiecte de cercetare naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

➤ La **Departamentul de dialectologie**, în vederea proiectării de ansamblu a volumului al V-lea **NALR-Moldova și Bucovina**, s-a finalizat selecția brută a hărților interpretative (100 de hărți din totalul de 162) și a hărților sintetice finale (8 hărți), cuprinzând proiecții ale principalelor trăsături ale graiurilor de tip moldovenesc: prezența arhaismului fonetic *z̄*; prezența arhaismului fonetic *ǰ*; palatalizarea bilabialei *m* urmată de iot; anticiparea timbrului palatal în *mâine*, *poimâine*; velarizarea după consoane dure; finala *-ar*; sistemul numeralelor; sistemul denominațiilor privind orientarea în timp.

Paralel, s-a realizat identificarea zonelor de corelare cu materialul enunțiativ din volumele de texte dialectale din seria **NALR-Moldova și Bucovina**.

➤ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la ediția a II-a a **Dicționarului general al literaturii române**. Au fost actualizate o parte din articolele proprii publicate în prima ediție a **DGLR** și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Amalia Dragulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Remus Zăstroiu). S-a lucrat la revizia unor articole despre autori (Victor Durnea) și s-a efectuat revizia setului integral de periodice redactate la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” din Cluj-Napoca precum și a unor periodice redactate la Institutul din Timișoara (Remus Zăstroiu); au fost rezolvate unele observații punctuale rezultate din revizia periodicelor redactate la Cluj-Napoca (Remus Zăstroiu). Se realizează colectarea de informații bibliografice pentru proiectul **Enciclopedia scrierilor memorialistice românești** (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Dragulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Remus Zăstroiu).

➤ **Departamentul de etnologie** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor **Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente** (Adina Ciubotariu) și **Obiceiuri de iarnă din Moldova. Tipologie și corpus de texte** (Ioana Repciuc). În perioada 1 martie – 30 aprilie au fost identificate și înregistrate documente foto în Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei (Otilia Ursache).

➤ La tema **Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic**. Partea a 2-a **Toponime descriptive** s-a efectuat documentare geografică și istorică, operație din care au rezultat cca 4000 fișe. S-a

început documentarea pentru articolele *Bârladul*, *Bistrița*, *Cașinul*, *Ceahlăul*, *Sasca*, *Schitul Stavnic*, *Secul*⁴, *Siretul*, *Sitna*, *Slănicul*, *Slivna*, *Sohodolul*¹, *Solonețul*¹, *Solonțul*, *Șcheia*¹ și pentru alte articole din porțiunile D-L și M-R în vederea identificării problemelor. S-a lucrat și la completarea documentării la volumul *Tezaurul toponimic al României. Moldova. III. Dicționarul toponimic al bazinului superior al Moldovei*, rezultând cca 3000 de fișe.

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

Workshop

Lexicografia academică românească. Provocările informatizării

În perioada 15–16 mai 2014, la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, a avut loc a treia ediție a workshop-ului *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, organizat de Departamentul de Lexicologie-Lexicografie (www.philippide.ro).

Echipa de organizare a manifestării a fost compusă din: dr. Marius-Radu Clim, dr. Gabriela Haja, drd. Mădălin Ionel Patrașcu, dr. Elena Tamba. Manifestarea a avut ca obiectiv prezentarea instrumentelor și a resurselor, existente sau în curs de elaborare, pentru redactarea în format electronic a dicționarelor academice românești, precum și rezultatele unor cercetări teoretice în domeniul lexicologiei și al lexicografiei.

Prima zi a fost dedicată diseminării rezultatelor obținute în cadrul Departamentului de Lexicologie-Lexicografie, prin proiectele de cercetare din planul Academiei Române ori finanțate prin competiție. Lucrările au fost deschise de comunicarea *Etape ale informatizării DLR în cadrul Departamentului de Lexicologie-Lexicografie din Iași (2003-2014)* realizată de Gabriela Haja și de Mădălin Ionel Patrașcu (Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași), în care au fost prezentate instrumentele și resursele în format electronic construite, în ultimul deceniu, de cercetătorii Departamentului, în cadrul unor proiecte de cercetare extrabugetare, care au avut ca obiectiv general informatizarea cercetării lexicografice academice românești, precum și perspectivele deschise de integrarea în planul Academiei Române a acestui obiectiv major. În continuare, Marius-Radu Clim (Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași) a prezentat proiectul internațional ENeL, la care participă cercetători din Departament, în lucrarea *ENeL: European Network of e-Lexicography – un proiect necesar pentru lexicografia*

românească. Următoarea comunicare, semnată de Eugen Munteanu (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași), **Reflectare în DLR a materialului lexical biblic. Propuneri metodologice** a avut în vedere importanța utilizării, în redactarea DLR, a materialului lexical, analizat lexicografic, pus la dispoziție de ediția *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, lucrare demnă de a face parte din Bibliografia actualizată a DLR. Elena Tamba, Marius-Radu Clim, Mădălin Patrașcu (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), au prezentat stadiul actual al dezvoltării corpusului lexicografic românesc esențial, prin comunicarea **CLRE – proiect lexicografic academic în dezvoltare**, temă de cercetare inclusă în proiectul prioritar *Tezaurul lexical al limbii române*. Prima zi a workshop-ului s-a încheiat cu un *Atelier de inițiere în activitatea de validare prin interfața CLRE*, dedicat potențialilor colaboratori voluntari la proiect.

A doua zi a fost destinată prezentării unor proiecte de cercetare, ale căror rezultate pot fi utilizate în procesul informatizării lexicografiei academice românești, a cercetării lingvistice în genere. Alex Mihai Moruz (Facultatea de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași; Institutul de Informatică Teoretică, Iași), a prezentat, în comunicarea **TDRG³ în format electronic**, maniera de realizare și modalitatea de utilizare a variantei electronice a TDRG³, accesibilă prin intermediul interfeței CLRE. Modalitățile de prelucrare la nivel fonetic și de achiziție, în format electronic standardizat, a unui corpus de limbă română vorbită au fost descrise de Anca-Diana Bibiri, Alina-Mihaela Bursuc (Pricop), Andreea Mironescu, Mihaela Mocanu (Departamentul de Cercetare Interdisciplinar, Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), în comunicarea **Instrumente de analiză acustică a datelor în proiectul AMPRom**. Alina-Mihaela Bursuc (Pricop) (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași; Departamentul de Cercetare Interdisciplinar, Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), a evidențiat dificultățile redactării unui articol din viitorul **Dicționar al fenomenelor atmosferice** (produs în cadrul proiectului *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic*), prin comunicarea *Le va-et-vient des ressources pour la rédaction de l'article VÂNT*. Comunicarea susținută de Iosif Camară, Ana Catană-Spenchiu, Ana-Maria Gânsac, Mădălina Ungureanu (Centrul de Studii Biblico-Filologice *Monumenta Linguae Dacoromanorum*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), cu titlul

Indicele seriei MLD – importantă sursă lexicală pentru DLR (electronic), a relevat, pe de o parte, procesul complex de elaborare și, pe de altă parte, utilitatea indicelui de cuvinte și forme în activitățile de documentare și de redactare a tezaurului limbii române DLR (electronic).

Lucrările workshop-ului s-au încheiat prin formularea unor concluzii legate de evoluția și de perspectivele procesului de informatizare a lexicografiei academice românești.

Gabriela HAJA, Elena TAMBA

Seminar de semantică și lexicologie

Înscris în noua serie a Seminariilor de semantică și lexicologie (prima serie de ședințe desfășurându-se între anii 1995–2010), ultima întâlnire de dezbateri (sub egida Institutului de Filologie Română „A. Philippide”) a avut loc pe data de 11 iunie în Sala de conferințe a Institutului „Gh. Zane”.

Organizatoarea Seminarului a fost CS dr. Alina Bursuc.

Discuțiile au avut în vedere, conform unei mai vechi tradiții a acestor întâlniri de lucru, aspecte semantice în sens larg semiotic (lingvistice, literare, etnologice etc.) ale unor cercetări filologice (dar nu numai) în desfășurare. Ca totdeauna, desfășurătorul întâlnirii a cuprins o comunicare centrală care a fost urmată de trei intervenții tip „Note și recenzii”. CS dr. Dinu Moscal a susținut comunicarea: ***Relevanța distincției între conținutul semantic lexical și cel gramatical în definirea predicatului și raportul cu perspectiva logică***. Intervențiile care au urmat s-au referit la: ***Evoluția unui termen etnolitic românesc în context romanic*** (CS dr. Ioana Repciuc), prezentarea volumului corespunzător revistei „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LIII/2013, număr special cuprinzând ***Lucrările Colocviului Internațional G. Ivănescu – 100 de ani de la naștere*** (CS II dr. Luminița Botoșineanu) și ***Noi coduri de lectură în critica literară de după 1990: între estetic și ideologic*** (conf. dr. Bogdan Crețu). Fiecare intervenție dintre cele patru părți ale seminarului a fost precedată de publicarea *on line* a unui rezumat și o bibliografie edificatoare. Comunicarea și cele trei prezentări ulterioare au fost urmate de discuții avizate, adesea incitante, privind faptele supuse atenției. Au participat la discuții: Stelian Dumistrăcel, Cristina Florescu (moderator), Adina Hulubaș, Florin Olariu, Alina Bursuc, Nicoleta Borcea.

Cristina FLORESCU

Simpozionul Național

Repere peste timp: Mihai Eminescu, Veronica Micle, Ion Creangă – 125 de ani de la moarte

Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, împreună cu Asociația Culturală „A. Philippide”, au organizat, pe data de 6 iunie 2014, Simpozionul Național *Repere peste timp: Mihai Eminescu, Veronica Micle, Ion Creangă – 125 de ani de la moarte*. După *Alocuțiunea de deschidere* rostită de conf. univ. dr. **Bogdan Crețu**, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide” și *Cuvânt de bun-venit* adresat de CS I dr. **Ofelia Ichim**, Președintele Asociației Culturale „A. Philippide”, a urmat prezentarea comunicărilor științifice: **Ilie Luceac** (Institutul Teologic Ortodox, Departamentul de Jurnalism și Traduceri, Cernăuți, Ucraina), *Mihai Eminescu și traducerea din germană a Fragmentelor din Istoria Românilor (vol. I) de Eudoxiu Hurmuzaki*; **Dan Grădinaru** (București), *O interpretare psihanalitică a visului eminescian din 1876*; **Mariana Flaișer** (Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa”, Iași), *Eminescu în căutarea „cuvântului ce exprimă adevărul”*; **Ilie Moisuc** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *„Universu-n rugăciune”: semnificații lirice și câmpuri de viziune ale imaginii universului în lirica eminesciană*; **Mihaela Mocanu** (Departamentul de Cercetare Interdisciplinar Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Celălalt Eminescu*; **Adrian-Gelu Jicu** (Universitatea „Vasile Alecsandri”, Bacău), *Utopismul gândirii politice eminesciene?*; **Mihaela Grădinaru** (Școala Doctorală de Studii Filologice, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Evoluția terminologică a criticii operei eminesciene – câteva repere*.

Moderator: Remus Zăstroiu (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași); **Secretar: Nicoleta Borcea** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași).

Cu acest prilej au fost lansate cărțile:

Gisèle Vanhese, *Luceafărul de Mihai Eminescu. Portretul unei zeiță întunecate*, prefață de Eugen Simion, cu o postfață a autoarei pentru ediția românească, traducere și note de Roxana Patraș, Iași, Editura Timpul, 2014, 238 p. **A prezentat Roxana Patraș;**

Dumitru Irimia, *Limbajul poetic eminescian*, ediția a doua, prefață de Mihai Zamfir, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013, 352 p. **A prezentat Ilie Moisuc;**

Amalia Voicu, *Ambivalența tiparelor clasice în opera eminesciană*, București, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, 2013, 330 p. **A prezentat Amalia Voicu.**

Din **Comitetul Științific** au făcut parte: Bogdan CREȚU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, **Președinte**); Mircea ANGHELESCU (Universitatea din București); Mircea A. DIACONU (Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava); Antonio PATRAȘ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași); Lăcrămioara PETRESCU, (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași); Alexandru RUJA (Universitatea de Vest, Timișoara); Elvira SOROHAN (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași).

Comitetul de organizare a fost alcătuit din: Nicoleta BORCEA, Luminița BOTOȘINEANU, Daniela BUTNARU, Marius-Radu CLIM, Ofelia ICHIM, Cecilia MATICIUC, Elena TAMBA.

Simpozionul Internațional

Explorări în tradiția biblică românească și europeană

Ediția a IV-a

8 – 10 mai 2014

Simpozionul Internațional a fost organizat de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România. Lucrările s-au desfășurat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. În deschidere, au rostit alocuțiuni Prof. dr. Vasile IȘAN, Rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza”; Prof. dr. Dumitru LUCA, Prorector pentru programe de cercetare științifică și transfer de cunoștințe al Universității „Alexandru Ioan Cuza”; Prof. dr. Codrin Liviu CUȚITARU, Decan al Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”; Prof. dr. Eugen MUNTEANU, Director al Centrului de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”. În plen, au fost susținute comunicările: **Prof. dr. Jože KRAŠOVEC** (Universitatea din Ljubljana), *Aspects of Reality Behind the Symbol of Justice and Righteousness*; **Prof. dr. Cesare ALZATI** (Università Cattolica del Sacro Cuore, Milano), *Biserică, cult, exegeză. Considerații în lumina tradiției ambroziene*; **Prof. dr. Michael METZELTIN** (Academia

Austriacă de Științe), *Textualizarea peșitului și a maternității. O interpretare a Cântării cântărilor din perspectiva antropologiei textului*; Prof. em. dr. Rudolf WINDISCH (Universitatea din Rostock), *Septuaginta: O problemă de principiu pentru traduceri*; Prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Ion Heliade Rădulescu – traducător și comentator al Bibliei*. În cadrul simpozionului a avut loc masa rotundă **Proiectul „Monumenta linguae Dacoromanorum”**: istoric, stadiul actual, perspective. **Moderator: prof. dr. Eugen MUNTEANU**; au participat: prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), dr. Mioara DRAGOMIR (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), dr. Gabriela HAJA (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), prof. dr. Mihaela PARASCHIV (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), dr. Elena TAMBA (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”). O altă masă rotundă a avut tema: **Filologie digitală. Prelucrarea limbii române cu mijloace informatice**. **Moderator: dr. Gabriela HAJA** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”). Au participat: dr. Elena TAMBA, dr. Marius-Radu CLIM (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”): *CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial*; dr. Gabriela HAJA, Vlad Sebastian PATRAȘ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași): *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688. Indicele electronic*; dr. Anca BIBIRI (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași): *AMPER. Atlas Multimedia Prosodique de l’Espace Roman*; dr. Alex MORUZ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași): *Digitalizarea Dicționarului TIKTIN*. Pe parcursul celor trei zile au fost prezentate comunicările:

Secțiunea „Problematika filologică”:

Lect. dr. Nistor BARDU (Universitatea „Ovidius”, Constanța), *Caracterul religios al primelor scrieri aromânești de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*; **Dr. Lucia-Gabriela MUNTEANU** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Modalizarea, deixisul și alte elemente de construcția discursului în Ms. 45, prima versiune românească integrală a Vechiului Testament, efectuată de Nicolae Milescu Spătarul*; **Prof. dr. Iraida CONDREA** (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Psaltirea tipărită la Chișinău în 1907*; **Dr. Mihaela MARIN** (Institutul de Lingvistică „Iorgu Jordan – Al. Rosetti” al Academiei Române), *Despre terminologia vinicolă prezentă în textele biblice*; **Conf. dr. Liviu GROZA** (Universitatea din București), *Expresii biblice, parabiblice și religioase în frazeologia limbii române*; **Roxana LUPU** (Institutul Teologic Adventist,

Cernica), *Particularități terminologice în discursul religios adventist*; Dr. Alina-Mihaela BURSUC (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Elemente creștine în reconstrucția protorom. */φratr-e/*; Dr. Mădălina UNGUREANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Despre indicele volumelor din seria „Monumenta linguae Dacoromanorum”. Biblia 1688. Cu referire la Pars XX: Sapientia, Ecclesiasticus, Susanna, De Belo sive Dracone Babylonico*; Dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Despre glosele Bibliei de la Blaj (1795)*. Moderator: prof. dr. Mihaela PARASCHIV; Secretar: dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU.

Secțiunea „Problematika traductologică. Hermeneutică biblică”:

Lect. dr. Maria-Luiza DUMITRU OANCEA (Universitatea din București), *Cântarea Cântărilor – probleme de traductologie și critică de text*; Dr. Ciprian-Flavius TERINTE (Institutul Teologic Penticostal din București), *Probleme textuale și traductologice din Coloseni 2.18 reflectate în tradiția biblică românească*; Drd. Dragoș ȘTEFĂNICĂ (Institutul Teologic Penticostal din București), *Biblia catolică (2013). Scurtă analiză a folosirii neologismelor pentru înnoirea limbajului biblic, din perspectiva epistolei către Galateni*; Dr. Iosif CAMARĂ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Redacții ale rugăciunii Tatăl nostru la începuturile scrisului în limba română*; Prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), *Grigorie Teologul, Vasile cel Mare și Atena sec. al IV-lea*; Asist. dr. Paul Cezar HÂRLĂOANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Expresia „sânul lui Avraam” și interpretarea ei în exegeza iudaică și creștină*; Conf. dr. Silviu LUPAȘCU (Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați), *Eu, El, Noi: voci în grădina cunoașterii. Un comentariu despre Facerea, 2, 10-14*; Prof. dr. Ștefan Lucian MUREȘANU (Universitatea „Hyperion”, București), *Metamorfoza rugăciunii și elementul sacru al enunțării ei (Psalmii – poezia divină)*; Asist. drd. Eusebiu BORCA (Centrul Universitar Nord, Baia Mare), *Principii hermeneutice pentru o exegeză biblică spirituală, în opera lui Origen*. Moderator: prof. dr. Ioana COSTA; Secretar: dr. Iosif CAMARĂ.

Secțiunea „Problematika traductologică. Istoria receptării textelor sacre”:

Prof. Darejan TVALTVDZE, Drd. Eka KVIRKVELIA (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi), *Colophons and Marginal Notes in Old Georgian Translations of the Gospels*; Drd. Nino KVIRIKASHVILI (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi),

Infinitive absolute constructions in Georgian Old Testament; Dr. Ruth VIDESOTT (Libera Università di Bolzano), *The translation of the Holy Scripture in Dolomitic Ladin: importance and difficulties*; Lect. dr. Emanuel CONȚAC (Pentecostal Theological Institute of Bucharest), *„Faith as the Hand of the Soul”: A Reformed Commonplace in the Prefaces of the Bălgrad NT (1648)*; Lect. dr. Alexandru MIHĂILĂ (University of Bucharest), *Prolegomena to a Discussion of the Community Identity in Ancient Israel and the Hebrew Bible*; Dr. Irena Avsenik NABERGOJ (University of Ljubljana), *The Song of Songs in secular and sacral contexts of the ancient Middle East*; Dr. Teodor BRAȘOVEANU (University of Leuven) *From the Critique of Sinful Behaviours to a Theology of Sport. The Reception History of 1 Corinthians 9, 24-27*. Moderator: prof. dr. Eugen MUNTEANU; Secretar: lect. dr. Emanuel CONȚAC.

Secțiunea Hermeneutică biblică. Istoria receptării textelor sacre:
Prof. dr. Felicia DUMAS (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Quelques réflexions sur la traduction des Psaumes en langue française*; Conf. dr. Ana GHILAȘ (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Poetica motivului literar Rugăciunea din Grădina Ghetsemani*; Dr. Mioara DRAGOMIR (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Pe urma zborului, de Florin Gheorghiu – pledoarie în versuri a iubirii pentru cuvânt, cultură, creativitate, ca expresii ale harului divin în om*; Dr. Aura MOCANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Simboluri biblice în romanul Pomul vieții de Ion Gheție*; Prof. dr. Gheorghe COLȚUN (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Motivul biblic „Adam” și „Eva” în lirica lui T. Arghezi, L. Blaga, I. Minulescu și V. Voiculescu*; Dr. Ana BOBU (Școala „Alexandru Ioan Cuza”, Roman), *Conceptul biblic de lumină și hermeneutica Sfântului Ioan Gură de Aur*; Dr. Ana-Maria GÎNSAC (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Studiul numelor proprii biblice. Probleme, instrumente, soluții*. Moderator: prof. dr. Felicia DUMAS; Secretar: dr. Sabina-Nicoleta ROTENȘTEIN.

Secțiunea „Istoria receptării textelor sacre. Hermeneutică biblică”:
Prof. dr. Valeriu GHERGHEL (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Istoria unui motiv literar: „ubi sunt” în scrierile sapiențiale românești*; Dr. Cristina Gabriela NEMEȘ (Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”, Bălan), *Locul Bibliei în lirica românească și universală. Teme, motive, simboluri, structuri și personaje biblice*; Lect. dr. Iulian FARAOANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Aspecte ale*

artei de a descrie Biserica in cartea Apocalipsei; **Dr. Francisca Simona KOBIELSKI** (Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice), *Simbolul de credință, Profesiunea de credință, Mărturisirea de credință, Crezul în viziunea Papei Benedict al XVI-lea*; **Lect. dr. Vasile Romulus GANEA** (Institutul Teologic Penticostal, București), *Versiunea septuagintală a cărții Estera – o actualizare a mesajului teologic al textului ebraic, în contextul diasporei alexandrine*; **Moderator: prof. dr. Valeriu GHERGHEL**; **Secretar: dr. Mădălina UNGUREANU**.

Secțiunea „Hermeneutică biblică”:

Lect. dr. Marian VILD (Universitatea din București), *The Purpose of Biblical Exegesis According to the Church Fathers*; **Delia Cristina MIHĂILĂ** (Universitatea din București), *Ektroma (1 Cor. 15:8): A Theological Semantics*; **Dr. Cosmin Daniel PRICOP** (Universitatea din București), *Literal și duhovnicesc în exegeza patristică*; **Dr. Cristina Gabriela NEMEȘ** (Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”, Bălan), *Cântarea Cântărilor - experiență poetică și mistică în Biblie și în opera Zoricăi Lațcu Teodosia*; **Dr. Cristian UNGUREANU** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Tradizione cristiana e innovazione dantesca nel „Paradiso”, le versioni in rumeno*. **Moderator: Lect. dr. Alexandru MIHĂILĂ**; **Secretar: Dr. Ana-Maria GÎNSAC**.

Au fost lansate volumele:

Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688. Pars VIII: Regum III, Regum IV; Pars XIV: Ieremias. Lamentationes Ieremiae; Pars XX: Sapientia. Ecclesiasticus. Susanna. De Belo sive Dracone Babylonico, prof. dr. Eugen Munteanu (coord.), apărute la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.

Au vorbit: prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), prof. dr. Andrei HOIȘIE, Director al Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza”, prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), prof. dr. Mihaela PARASCHIV (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași).

A avut loc și lansarea volumului: Michael METZELTIN, Margit THIR, *Antropologia textului*, traducere în limba română de Octavian Nicolae, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.

Au prezentat: conf. univ. dr. Ana-Maria MINUȚ, prof. univ. dr. Eugen MUNTEANU

Comitetul științific

Prof. univ. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, **președinte**); Prof. univ. dr. Andrei PLEȘU (Colegiul „Noua Europă”, București); Prof. univ. dr. Gheorghe CHIVU (Universitatea din București); Prof. univ. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București); Prof. univ. dr. Rodica ZAFIU (Universitatea din București); Prof. univ. dr. Mihai MORARU (Universitatea din București); Prof. univ. dr. Mihaela PARASCHIV (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași); Lect. univ. dr. Adrian MURARU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași); Dr. Dragoș BHRIM (Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Vasile cel Mare”, Iași); Conf. univ. dr. Wilhelm TAUWINK (Institutul Teologic Romano-Catolic, București).

Comitetul de organizare

Dr. Iosif CAMARĂ, asistent de cercetare; Dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU, cercetător șt.; Dr. Mioara DRAGOMIR, cercetător șt. III; Dr. Ana-Maria GÎNSAC, cercetător șt. III; Dr. Sabina-Nicoleta ROTENȘTEIN, cercetător șt.; Dr. Mădălina UNGUREANU, cercetător șt. III.

Conferința națională

Credințe și ritualuri magico-religioase în societatea românească actuală

Pe 23 mai 2014, în Sala Dublei Alegeri din cadrul Muzeului Unirii Iași, Departamentul de Etnologie de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, în parteneriat cu Facultatea de Filosofie și Științe Politice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, a organizat conferința științifică cu tema „Credințe și ritualuri magico-religioase în societatea românească actuală”.

La manifestare, moderată de prof. univ. dr. Nicu GAVRILUȚĂ, au participat prof. univ. dr. Cristina GAVRILUȚĂ, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, ***Practici divinatorii privind nașterea la români, ieri și astăzi***, conf. univ. dr. Dumitru STAN, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, ***Forme ale rațiunii practice în comunitatea tradițională românească***, CS dr. Ioana REPCIUC, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, ***Funcții și valori magico-religioase ale riturilor calendaristice în contemporaneitate***, Otilia URSACHE, colaborator Academia Română – Filiala Iași, ***O privire asupra prezenței***

proverbelor în limbajul cotidian, prof. univ. dr. Nicu GAVRILUȚĂ, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, *Simbolistica magico-religioasă a nașterii și morții*.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

- ◆ CS dr. Marius-Radu Clim a început în luna iunie activitatea de cercetare ca bursier în cadrul proiectului „*Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc postdoc)*”, POSDRU/159/1.5/S/133675, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, PROPUNERI DE PROIECTE STRATEGICE nr. 159 „Sprijin pentru doctoranzi și cercetători postdoctorat”, AXA PRIORITARĂ 1 „Educația și formarea în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”, DOMENIUL MAJOR DE INTERVENȚIE 1.5 „Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”.
- ◆ CS dr. Marius-Radu Clim (responsabil de proiect pentru România), CS I dr. Gabriela Haja, CS III dr. Elena Tamba, drd. Mădălin-Ionel Patrașcu au continuat colaborarea la proiectul internațional COST Action IS 1305 intitulat *ENeL: European Network of e-Lexicography* (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305). Din echipa de cercetare din România fac parte 14 cercetători de la cele trei centre academice cu profil lexicografic din țară și de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Litere și Facultatea de Informatică.
- ◆ S-a continuat, conform planului de cercetare, derularea proiectului CNCS-UEFISCDI *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a fenomenelor atmosferice. Studiu lingvistic* (cod PN-II-ID-PCE-2011-3-0656); director de proiect: CS I dr. Cristina Florescu; membri în echipa de cercetare, de la IFRI: CS II dr. Laura Manea, (voluntari) CS III dr. Elena Tamba, CS II dr. Florin-Teodor Olariu, Mona Corodeanu. Desfășurarea cercetării pentru anul în curs a fost reeșalonată conform cerințelor UEFISCDI. În noul cadru, au fost realizate activitățile de cercetare specifice acestui proiect prevăzute pentru al doilea trimestru 2014: redactarea și revizia articolelor din *Dicționarul fenomenelor atmosferice* (DFA), accentul punându-se pe redactarea lexemelor aparținând terminologiei populare. S-a continuat revizia, corelarea și centralizarea articolelor lexicografice corespunzătoare. Echipa de cercetători a continuat, în paralel, documentarea pentru studiul lingvistic

al volumului preconizat ca valorificare majoră finală a cercetării din proiect.

♦ CS I dr. Cristina Florescu a continuat colaborarea la proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom)*. *Première phase : le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG a. 2012–2015), efectuând revizia pentru România de sud-est a unei serii de articole (cf. <http://www.atilf.fr/DERom>).

♦ CS I dr. Cristina Florescu a participat ca invitat la a doua Școală de vară franco-germană în etimologie romanică (30 iunie – 4 iulie, ATILF, Nancy, Franța) prin susținerea unei prelegeri (curs: *Le Roumain*) și prin îndrumarea participanților (seminarii practice) privind redactarea a treizeci și opt de articole DÉRom cf. <http://www.atilf.fr/DERom> rubrica *Actualités et historiques*.

♦ CS III dr. Elena Tamba a început activitatea de cercetare în proiectul internațional *DERom: Dictionnaire Etymologique Roman (Première phase: le noyau panroman)*, redactare – cuvântul /'βent-u/ (<http://www.atilf.fr>).

♦ CS III dr. Elena Tamba a participat în perioada 30 iunie – 4 iulie 2014 la a doua Școală de vară franco-germană în etimologie romanică (ATILF, Nancy) (<http://www.atilf.fr>).

♦ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a continuat coordonarea, în calitate de director de proiect, a proiectelor instituționale: *Prima traducere românească a Septuagintei, operă a lui Nicolae Milescu (MS. 45 BAR Cluj)*. *Ediție critică, studii lingvistice și filologice* (Grant CNCS, cod 1578, valoare: 1.030.200 lei, 2011–2014) și *Centrul de Studii Biblice „Monumenta linguae Dacoromanorum”* (proiect interdisciplinar finanțat din fondurile extrabugetare de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2008–2015); a continuat activitatea la elaborarea lucrării *Handbuch der romanischen Linguistik/Manuel de linguistique romane* (coordonator împreună cu Wolfgang Dahmen; în curs de elaborare, va fi publicat în 2014 la editura de Gruyter; 300 pagini format in quarto, 35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia).

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

♦ Șerban Axinte, *Din La Belle Époque spre țara nimănui*, în „Observator cultural”, nr. 470, p. 8; *Amintiri din Bucureștii de altădată*, în „Cultura”, nr. 23, p. 18.

- ◆ Bogdan Crețu, *La ce bun literatura? Realitatea ca proiect imaginar*, în „Contemporanul”, nr. 4, 2014, p. 5; *Criticii și critica criticii*, în „Contemporanul”, nr. 5, 2014, p. 6; *Scene din viața literaturii*, în „Contemporanul”, nr. 6, 2014, p. 6; *Esteticul și ideologicul sînt realități complementare*, în „Observator cultural”, nr. 722, 16 mai 2014, p. 8; *Anii 50 priviți din lojă*, în „Caiete critice”, nr. 45, 2014 (revistă indexată B).
- ◆ Amalia Drăgulănescu, *Eminescu și Kierkegaard – doi romantici moderni*, în „Studii eminescologice”, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2014, nr. 16, p. 99–112.
- ◆ Sebastian Drăgulănescu, [recenzie la Sebastian Drăgulănescu, *Eminescu și comicul. Strategii și stratageme estetice*, Iași, Editura Alfa, 2012: Livia Iacob, *O perspectivă inedită asupra operei eminesciene*, în „Studii eminescologice”, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2014, nr. 16, p. 215–223].
- ◆ Stelian Dumistrăcel, *Inima deschisă și operația pe cord deschis*, în „Dacia literară”, XXV (serie nouă), nr. 5–6 (128–129) 2014, mai-iunie, p. 117–188; *Limba ca viețuitoare* (II), în „Timpul”, serie nouă, 2014, nr. 181, aprilie, p. 19; *Arieratele cusururi*, *ibidem*, nr. 182, mai, p. 19; *Folosire abuzivă*, *ibidem*, nr. 183, iunie, p. 19; *O istorie a Moldovei prin numele de familie*, în „Cronica veche”, IV, nr. 5 (40), mai, p. 6–7; *Sughit bun!*, *ibidem*, nr. 6 (41), iunie, p. 7; un număr de 13 articole, la rubrica săptămânală *Lingvistică pentru toți*, la „Ziarul de Iași” (articole de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării).
- ◆ Cristina Florescu, *Terminologii științifice și populare. Considerații contrastive*, în numărul omagial Petar Atanasov din „Romanistica și balcanistica”, Skopje, 2014 p. 227–235.
- ◆ Gabriela Haja, *Iulia Sala, despre fluturi și alte semne*, [recenzie] în revista „Timpul”, XIV, nr. 181, p. 21; *Al. Andriescu (1926-2014)*, în „Buletinul Institutului de Filologie Română A. Philippide”, nr. 1, 2014, la rubrica *In memoriam*, p. 15–17.
- ◆ Cecilia Maticiuc, „*Cercurile*” lui A. Soljenițin. *Intertextualitate și construcție romanescă*, în vol. Katalin Balász și Ioan Herbil (editori), „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, anul II, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2013, p. 253–258; „*Underground-ul*” lui Vladimir Makanin – *o lume a libertății interioare*, în vol. Katalin Balázs și Ioan Herbil (editori), „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, anul III, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2014, p. 277–284.

- ◆ Florin-Teodor Olariu (în colaborare), *Lengua e identidad en el contexto de la migración: dos variables correlativas*, în vol. *Negociaciones identitarias en contextos migratorios*, Matilde Fernández Montes (coord.), Common Ground Publishing Espana, Madrid, 2013, p. 177–185.
- ◆ Veronica Olariu (în colaborare), *Lengua e identidad en el contexto de la migración: dos variables correlativas*, în vol. *Negociaciones identitarias en contextos migratorios*, Matilde Fernández Montes (coord.), Common Ground Publishing Espana, Madrid, 2013, p. 177–185.
- ◆ Ioana Repciuc, *Modele retorice ale invocației în contextul religiozității populare*, în *Perspective asupra textului și discursului religios*, volum îngrijit de Ioan Milică, Emanuel Gafton și Sorin Guia, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013, p. 309–318; (recenzie la) Magda Jeanrenaud, *La Traduction, là où tout est pareil et rien n’est semblable*, Préface de Claude Hagège, Cluj, EST, 2012, în „Zeitschrift für romanische Philologie”, Vol. 130, Issue 2 (Jul. 2014), p. 523–524.
- ◆ Elena Tamba, *Elemente de morfosintaxă în B 1688, Ms. 45 și Ms. 4389. Studiu comparativ*, în volumul *Omagiu lui C. Dimitriu la 80 de ani*, coord. Aurelia Merlan și Rodica Nagy, Suceava, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2013, p. 493–506.

CĂRȚI

- ◆ Adina Ciubotariu, *Credințe despre naștere în contextul urban din Moldova. Memoria tradițională*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014.
- ◆ Eugeniu Coșeriu, *Lingvistica textului. O introducere în hermeneutica sensului*. Versiune românească și indici de Eugen Munteanu și Ana-Maria Prisacaru, cu o postfață de Eugen Munteanu, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013.
- ◆ Andrei Dănilă, Elena Tamba, *Dicționar ilustrat de cuvinte și sensuri recente*, în seria „Dicționarul elevului deștept”, București, Editura Litera, 2014.

LANSARE DE CARTE

- ◆ În cadrul conferinței științifice cu tema „Credințe și ritualuri magico-religioase în societatea românească actuală” a fost lansat volumul Adinei

Ciubotariu, *Credințe despre naștere în contextul urban din Moldova. Memoria tradițională*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014. Au prezentat CS I dr. Cristina Florescu și prof. univ. dr. Nicu Gavriluță.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

ȘEDINȚELE LUNARE ale Institutului:

◆ La ședința din 8 mai 2014 au participat prof. univ. dr. Sanda Golopenția (Brown University, Providence, SUA) și prof. univ. dr. Constantin Eretescu (Rhode Island School of Design, Providence, SUA).

Dna prof. univ. dr. **Sanda Golopenția** a susținut prelegerea *Scrisori ale adolescenței interbelice*. După cum a sintetizat autoarea, „discutăm în articol trei schimburi epistolare. În primele două, avându-i drept corespondenți pe Anton Golopenția și George-Emil Papahagi, respectiv Mihai Parpală, relația epistolară este simetrică, cei trei autori de scrisori fiind deopotrivă adolescenți. Cel de al treilea schimb epistolar între Anton Golopenția care trăiește în Germania, la studii, sfârșitul adolescenței, și Tudor Vianu, fostul lui profesor și mentor, este un schimb epistolar asimetric. Cele trei schimburi epistolare ne permit să surprindem elemente de strategie epistolară și să configurăm conceptul de portret epistolar”.

Dr. prof. univ. dr. **Constantin Eretescu** a prezentat prelegerea *Moartea lui Patroclu. Momente ale unui ceremonial funerar antic*. Autorul remarcă: „Homer oferă, în *Iliada*, o descriere a ceremonialului funerar care a avut loc în onoarea lui Patroclu, ucis în timpul războiului troian. Poemul ne dă prilejul să urmărim asemănările și deosebirile față de ceremonialul similar al grecilor și hitiților din aceeași perioadă. Ceremonialul funerar descris în Cântul XXIII este neobișnuit într-un număr de privințe. El are loc pe câmpul de luptă, în absența femeilor, răspunzătoare cu îndeplinirea unui număr important de ritualuri. Ieșit din comun este sacrificiul de vieți omenești ca și faptul că eroul este incinerat, o practică puțin cunoscută în Grecia aceluși timp. În condițiile speciale în care se desfășoară funeraliile, Ahile este cel care-și asumă responsabilitatea împlinirii ceremonialului. El îi îndeamnă pe militari să alerge cu carele de luptă în jurul cadavrului prietenului său, construiește rugul, jertfește doisprezece tineri prizonieri, asigură darul de păr drept omagiu, sacrifică animale, conduce petrecerea din timpul incinerării și, de asemenea, întrecerile sportive. O seamă de practici rituale atestate în

epopeea antică, între acestea smulsul părului în timpul bocirii și sacrificiul de animale, au supraviețuit până aproape de zilele noastre, atât în Grecia cât și în alte culturi, între care și cea românească. Deși o operă literară, *Iliada* conține un tezaur de informații cu caracter antropologic de interes pentru omul de știință modern”.

Alte comunicări:

a) în țară

♦ Marius-Radu Clim, *ENeL: European Network of e-Lexicography – un proiect necesar pentru lexicografia românească*, la workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie, Iași, 15–16 mai 2014; (în colaborare), *CLRE – proiect lexicografic academic în dezvoltare*, la workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie, Iași, 15–16 mai 2014; a fost prezent la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a IV-a (8-10 mai 2014), unde a participat la masa rotundă *Filologia digitală. Prelucrarea limbii române cu mijloace informatice*, unde a prezentat (în colaborare) proiectul *CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial*.

♦ Bogdan Crețu, *Noi coduri de lectură în critica literară de după 1990: între estetic și ideologic*, la Seminar de semantică și lexicologie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 11 iunie 2014; *Dicționarul-tezaur și canonul literaturii române*, la Colocviul Internațional „Dicționarul General al Literaturii Române: canon și identitate culturală”, organizat de Academia Română și Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu”, București, 25 aprilie 2014.

♦ Mioara Dragomir, *Pe urma zborului, de Florin Gheorghiu – pledoarie în versuri a iubirii pentru cuvânt, cultură, creativitate, ca expresii ale harului divin în om*, la Simpozionul internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, Ediția a IV-a, organizat de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Centrul de Studii Biblico-Filologice Monumenta linguae Dacoromanorum”, Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, 8–10 mai 2014; a participat, în cadrul acestui

simpozion, la Masa rotundă **Proiectul „Monumenta linguae Dacoromanorum”**: istoric, stadiul actual, perspective.

♦ Amalia Drăgulănescu, *Călător în timp elen*, la Conferința omagială „40 de ani de la înființarea Seminarului de Neogreacă”, conferință națională cu participare internațională, organizată de Fundația pentru Promovarea Culturii Balcanice și Europene, Lectoratul de Neogreacă din cadrul Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Societatea de Studii Clasice din România și Ambasada Greciei la București.

♦ Cristina Florescu, a moderat al treilea Seminar de semantică și lexicologie organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, 11 iunie 2014.

♦ Gabriela Haja (în colaborare), *Etapete informatizării DLR în cadrul Departamentului de Lexicologie – Lexicografie. 2003-2014*, la workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie, Iași, 15–16 mai 2014; *Ion Țugariu – 1914-2014*, la Simpozionul Internațional „Centenarul poetului erou Ion Țugariu”, organizat în perioada 13–15 iunie 2014 de Primăria orașului Tăuții-Măgherăuș, Consiliul local, Casa Orășenească de Cultură; la manifestare au participat reprezentanți ai Ambasadei Republicii Slovace în România, promotori culturali din Austria, Polonia, Slovacia, Ungaria, reprezentanți ai unor instituții de cultură din Județul Maramureș; a fost prezentă la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a IV-a (8–10 mai 2014), unde a participat la masa rotundă **Proiectul „Monumenta linguae Dacoromanorum”**: istoric, stadiul actual, perspective și a moderat masa rotundă *Filologia digitală. Prelucrarea limbii române cu mijloace informatice*.

♦ Dinu Moscal, *Relevanța distincției între conținutul semantic lexical și cel gramatical în definirea predicatului și raportul cu perspectiva logică*, la Seminar de semantică și lexicologie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 11 iunie 2014.

♦ Eugen Munteanu, *Ion Heliade Rădulescu, traducător și interpret al Bibliei*, comunicare prezentată la Simpozionul Național „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a IV-a, Iași, 8–10 mai 2014; *Reflectarea lexicului biblic în DLR. Propuneri metodologice*, comunicare la Workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, Iași, 15 mai 2014.

♦Mădălin Ionel Patrașcu (în colaborare), *Etapele informatizării DLR în cadrul Departamentului de Lexicologie – Lexicografie. 2003-2014*, la workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie, Iași, 15–16 mai 2014; (în colaborare), *CLRE – proiect lexicografic academic în dezvoltare*, la workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie, Iași, 15-16 mai 2014.

♦Ioana Repciuc, *Funcții și valori magico-religioase ale riturilor calendaristice în contemporaneitate*, în cadrul Conferinței „Credințe și ritualuri magico-religioase în societatea românească actuală”, Iași, 23 mai 2014; *Evoluția unui termen etnoiatic românesc în context romanic*, la Seminar de semantică și lexicologie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 11 iunie 2014.

♦Elena Tamba (în colaborare), *CLRE – proiect lexicografic academic în dezvoltare*, la workshop-ul *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie, Iași, 15–16 mai 2014; a fost prezentă la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a IV-a (8–10 mai 2014), unde a participat la masa rotundă *Proiectul „Monumenta linguae Dacoromanorum”: istoric, stadiul actual, perspective* și la masa rotundă *Filologia digitală. Prelucrarea limbii române cu mijloace informatice*, unde a prezentat (în colaborare) proiectul *CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial*.

a) în străinătate

♦ Eugen Munteanu, „*Monumenta linguae Dacoromanorum*” – *ein der prominentesten philologischen Projekte an der Alexandru-Ioan-Cuza-Universitaet in Iași*, comunicare prezentată în cadrul manifestării „Rumaeniens Tagen an der Friedrich-Schiller-Universitaet”, Jena, 26–27 iunie 2014.

LA ANIVERSARE

Mircea CIUBOTARU

70 de ani

Aceste rânduri scrise la zi aniversară ne-au fost inspirate nu numai de amintirile în calitate de (fost) coleg de breaslă într-o anumită perioadă a parcursului științific al sărbătoritului, dar poate mai mult de un demers, științific, desigur, întreprins de profesorul Mircea Ciubotaru. Ne referim la asumarea efortului de a edita seria documentelor fiscale ale Principatului Moldovei, prin proiectul *Catagrafiile Vistieriei Moldovei, 1820-1845*, în colaborare, un efort răsplătit numai prin rezultatul absolut remarcabil și extrem de util câtorva categorii de specialiști, (apărute deja volume ale ținuturilor Iași, Roman, Cârlișu, Bacău, Hârlău, Herța), în lipsa oricărui suport financiar, adică nefinanțat de vreo universitate sau vreun institut. Numai un spirit dedicat fără rezerve activității de cercetare se poate implica în proiecte de acest fel în condiții similare, pentru o perioadă nedefinită de timp!

Surprinderea noastră se poate diminua, însă, până la dispariție chiar, dacă privim întregul parcurs de până acum al cercetătorului și profesorului Mircea Ciubotaru. Descoperim încă de la începuturi aceeași dedicație, plăcerea de a descoperi probleme și de a le găsi o rezolvare adecvată și în deplină cunoștință de cauză, generozitatea efortului intelectual, într-un anumit sens disponibilitatea sa de a depune un asemenea efort fără a aștepta vreun beneficiu, altul decât cel al rezultatului activității în sine.

Ținând seama de faptul că și-a început activitatea științifică cu mult înainte de a obține statutul oficial de cercetător, îl putem numi un cercetător de vocație. A marcat cu activitatea sa locuri și oameni de-a lungul carierei sale, carieră care merită, în consecință, a fi remarcată. Prin urmare, referindu-ne la perioada în care a lucrat la Institutul Philippide, în cadrul Departamentului de Toponimie, la „facerea” *Tezaurului toponimic*, putem renunța la formula: „s-a format” în cadrul acestui departament, pentru că era deja format pe deplin ca cercetător în domeniul onomasticii, istoriei, filologiei înainte de venirea sa la Institut. În afara contribuției la primele 3 volume din seria *Tezaurului* (la ultimul, și în calitate de șef de departament vreme de 15 ani, adăugând și inițierea *Micului dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*), a lăsat în urma sa și noua serie a Buletinului Institutului A. Philippide, publicație trimestrială, apărută din anul 2000 cu titlul primei reviste a

Institutului (1932–1950), inițiată de Mircea Ciubotaru (redactor până în 2007), buletin pe care l-a reînviat prin eforturi proprii, reînnodând tradiția Buletinului din anii ‘30–‘40 în care au publicat Iorgu Iordan, D. Găzdaru, G. Ivănescu.

Așadar, nu mai menționăm aici calitățile sale didactice și de om de știință autentic, devenite locuri comune pentru toți cei care îl cunosc și cu care a colaborat în calitate de profesor universitar sau de cercetător (spirit critic deosebit, rigurozitate științifică, depistarea permanentă a problemelor în domeniile de interes etc.). Se impune, totuși, o subliniere: implicarea sa totală în problemele propuse spre discuție, un spirit critic deosebit și rigurozitate științifică.

Dubla sa formație de filolog și de istoric (absolvent al Facultății de Filologie și al celei de Istorie și Filozofie, secția de Filozofie) i-a conferit marele avantaj de a gândi fenomenele în perspectivă istorică, esențial pentru științele sociale și pentru lingvistică, și de a-și dezvolta spiritul critic, exersat de la început prin cunoscutele sale *Addenda et corrigenda*, observații și contribuții etimologice, istorice, onomastice, genealogice referitoare la întregul spațiu al Moldovei istorice.

Om de cultură (firească pentru un absolvent a două facultăți umaniste), a avut colaborări încă din anii primei studenții la reviste literare: recenzii, note, prefețe, interviuri, evocări, care arată o implicare fără odihnă în viața științifică și culturală a vremii. 76 de titluri între 1966 și 2013. Semn al prezenței sale în domenii diverse – istorie, genealogie, onomastică, filologie, limbă literară, istorie literară. Activitatea din ultima perioadă, de editare de texte, vine firească pentru un specialist în istorie, onomastică, critica textelor, genealogie, istoria limbii.

Pentru a da consistență în plus portretului schițat până aici, vom umple tușele de contur cu o statistică grăitoare: celor 76 de titluri menționate mai sus, se adaugă 51 de studii între 1980 și 2013; contribuții indiscutabile în domeniul etimologiilor toponimice și lingvistice, terminologiei geografice, onomasticii și genealogiei, demografiei istorice, note etimologice și semantice. La acestea se adaugă 32 de volume de autor sau colaborări la editare de texte, redactor la *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. I₁₋₃, la ultimul cu studiu introductiv și revizie generală, la Dicționarul Etimologic Ilustrat (DEI), autor al unor monografii istorice și toponimice, istorie socială. Adunarea unora din contribuțiile sale în volumul *Cercetări de onomastică. Metodă și etimologie* din 2013, 430 pagini, este un cadou binevenit pentru cititorii avizați și interesați de problemele puse în discuție.

Relația sa cu Institutul a rămas vie la nivel individual, chiar dacă mai puțin instituțional, din păcate, dar nu mai puțin marcantă în ceea ce privește consistența și profitul pe care îl are Institutul: colaborări la Anuarul de lingvistică, la manifestări științifice ale Institutului, consultanță științifică oferită cu generozitate foștilor colegi sau foștilor studenți și masteranzi deveniți între timp cercetători ai Institutului Philippide.

Așteptăm să beneficiem în continuare de spiritul său critic, singurul care cerne grâul de neghină într-o știință, ajutând-o să progreseze spre „minunarea”, ca să nu spunem ciuda veleitarilor.

Cu toate gândurile noastre bune și urările de sănătate pentru sine și pentru cei dragi din jurul său!

Vlad COJOCARU

VARIA

- ◆ În perioada 8–9 aprilie 2014, Marius-Radu Clim, Gabriela Haja, Mădălin-Ionel Patrașcu și Elena Tamba au organizat, în cadrul activității „Școala Altfel” din programul propus de Academia Română, Filiala Iași, pentru *Science Festival*, o serie de întâlniri cu elevi de liceu, pentru a le prezenta elemente din istoria lexicografiei românești și universale, precum și metodele de lucru, folosite de-a lungul istoriei, pentru scrierea de dicționare. În urma discuțiilor purtate, unii dintre profesorii și elevii participanți au dorit să colaboreze cu Departamentul, ca voluntari, pentru diverse activități de documentare.
- ◆ Gabriela Haja și Elena Tamba sunt membri în comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Mădălin Ionel Patrașcu, la Facultatea de Informatică, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ◆ Marius-Radu Clim, Gabriela Haja și Elena Tamba participă la întâlnirile săptămânale ale grupului NLP de la Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ◆ Elena Tamba a participat, pe data de 12 aprilie 2014, la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, la manifestarea dedicată omagierii profesorului C. Dimitriu, în cadrul căreia s-a lansat volumul *Omagiu lui C. Dimitriu la 80 de ani*, coord. Aurelia Merlan și Rodica Nagy, Suceava, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2013.
- ◆ Elena Tamba a participat ca membru în comisia de concurs pentru ocuparea postului de CS în cadrul Departamentului de Lexicologie – Lexicografie, pe data de 10 aprilie 2014.
- ◆ Marius-Radu Clim a participat ca secretar în comisia de concurs pentru ocuparea postului de CS în cadrul Departamentului de Lexicologie – Lexicografie, pe data de 10 aprilie 2014.
- ◆ Mădălin Ionel Patrașcu este, din luna mai (în urma concursului câștigat), cercetător

științific, cu specializarea lexicografie informatizată, în Departamentul de Lexicologie – Lexicografie.

◆Începând cu data de 1 mai 2014 a încetat contractul de colaborare (pe perioadă determinată) cu Otilia Ursache, în cadrul Departamentului de Etnologie.

◆Amalia Drăgulănescu a făcut parte din comitetul de organizare a Conferinței omagiale „40 de ani de la înființarea Seminarului de Neogreacă”, conferință națională cu participare internațională, organizată de Fundația pentru Promovarea Culturii Balcanice și Europene, Lectoratul de Neogreacă din cadrul Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Societatea de Studii Clasice din România și Ambasada Greciei la București.

◆Adina Ciubotariu a oferit consultanță de specialitate în cadrul emisiunii „Tradiții”, de la Radio Iași, difuzată în data de 27 mai a.c.

◆Adina Ciubotariu a participat, în calitate de membru, la ședința comună a Comisiilor Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial din România și Republica Moldova, în data de 30 iunie 2014, la Muzeul Unirii din Iași.

◆Daniela Butnaru a efectuat o deplasare la Biblioteca Academiei Române din București, pentru a participa la prezentarea susținută de iGroup România împreună cu AAAS/SCIENCE (25–26 iunie 2014).

◆ În această perioadă au fost rezolvate o serie de cerințe administrative; responsabil: CS I dr. Ofelia Ichim, secretar științific cu delegație.

◆Un grup de cercetători (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Gabriela Haja, Ofelia Ichim, Cecilia Maticiuc, Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba) pregătesc lucrările Simpozionului anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, ajuns la a XIII-a ediție, cu titlul *Limba și cultura română: abordări interne și perspective externe*, 17–19 septembrie 2014.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Ofelia ICHIM

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700478 • TEL./FAX: 004.0332/106508**

E-MAIL: secretariat_philippide@yahoo.com

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019